

จิตรกรรม (Painting) เป็นงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการวาดและระบายสี เป็นงานศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับสีมากที่สุด

ภาพจิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย
ในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์

ภาพจิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์
ในพระอุโบสถวัดสุวรณาราม กรุงเทพมหานคร

ภาพจิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ในพระวิหารหลวง
วัดสุทัศนเทพวรารามรรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

สีในงาน จิตรกรรมไทย

ชื่อภาพ : โลกคาราวะ
ศิลปิน : ถวัลย์ ดัชนี
จิตรกรรมไทยร่วมสมัย
มีการใช้สีในลักษณะเอกรงค์

ในงานจิตรกรรมไทย แต่เดิมนั้นมักใช้สีเดียวในการวาดภาพ เรียกว่า **“เอกรงค์ (Monochrome)”** มีลักษณะเป็นการใช้สีเดียว หรือการใช้สีที่แสดงความเด่นชัดออกมาเพียงสีเดียว แต่มีการลดหลั่นกันในเรื่องน้ำหนักสี เพื่อให้เกิดความแตกต่าง สีที่ใช้ได้แก่ สีขาว สีดำ และสีแดง เท่านั้น

ภาพจิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น
ในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ พระนครศรีอยุธยา

ต่อมาจึงมีการเลือกใช้สีมากขึ้น เรียกว่า **“เบญจรงค์”** มี 5 สี ได้แก่ สีเหลือง สีคราม สีแดงชาด สีขาว และสีดำเป็นสีหลักของช่าง ซึ่งสีเหล่านี้หาได้จากธรรมชาติ ทั้งจากดินหรือแร่ สัตว์ (กระดุก เขา งา เลือด) และพืช โดยนำมาผสม บด ให้เป็นผงละเอียด เรียกว่า **“ฝุ่น”** ในปัจจุบันเรียกว่า **“สีฝุ่น”** สีชนิดนี้เหมาะกับการใช้สร้างสรรค์ผลงานงานจิตรกรรมไทย ซึ่งมีลวดลายละเอียดประณีต

ภาพจิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย
ในโบสถ์วัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี

จุดเด่นของงานจิตรกรรมไทย คือ **“การใช้สีระบายบุคคลในภาพ เพื่อแบ่งชั้นวรรณะ”** กำหนดความสำคัญ โดยการใช้สีเชิงสัญลักษณ์ เช่น ภาพพระพุทธเจ้าจะมีผิวสีทอง ภาพกษัตริย์จะมีผิวสีขาว ภาพบุคคลชั้นสูงผิวมีสีขาวนวล ภาพไพร่หรือสามัญชนมีผิวน้ำตาลอ่อน และภาพคนเลว คนชั่วจะมีผิวสีคล้ำ

รู้หรือไม่

- แต่เดิมในงานจิตรกรรมไทยจะไม่มีคำว่า **“สี”** เพราะคำว่า **“รงค์”** นั้นหมายถึงสีอยู่แล้ว ส่วนวัสดุที่ใช้ผสมสีเพื่อให้ยึดผาผนังหรือวัตถุอื่น ๆ ช่างจะเรียกว่า **“น้ำยา”** โดยน้ำยาที่นิยมใช้คือ ไข่ของต้นมะขวิดและกาวกระถิน
- ปัจจุบันจิตรกรรมไทยนิยมใช้สีอะคริลิก (Acrylic) ในการวาดเพราะแห้งเร็ว กลิ่นไม่เหม็น ใช้น้ำผสมได้

เรียบเรียงข้อมูลจาก

วิทยานิพนธ์ “งานจิตรกรรมไทยประเพณี การเปลี่ยนแปลงสู่จิตรกรรมไทยร่วมสมัย” โดยฤทัยรัตน์ พลอยมะกล้า คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร 2546

นิทรรศการ **“สีสิ้นสร้างโลก”**
58-07 / No. 09